

Brengt Kooreman soelaas?

1 januari 1981

Auteur: Luc Zajac

Volume: 11

Nummer: extra nummer

Pagina's: 40-54

Documenten

- [vonk_jrg11_073.pdf](#)

brengt kooreman soelaas naar a anleiding van de vorige spelling artikels in vonk en moer 1 willen we onze manier van werken voorstellen die gebaseerd is op praxis 14 2 en de theorieen van kooreman deze werk wijze is zeker niet afwe ontvangen dan ook graag reacties voor het spellingprogramma verwijzen we naar het leerplanning van het vrijonderwijs vijfde leerjaar de bedoeling van ons spelling onderricht is de kinderen die woorden juist te leren schrijven die ze in hun eigentekstengebruiken aangevuld met woorden die ze veel moeten schrijven omdat ze tot een specifieke klervak behoren of omdat ze door volwassenen veel gebruikt worden vooraf een kortetoelichting bij dit artikel eerst willen we onze kijk op motivatie communicatie en werksfeer van uithetwerk in de klas beschrijven daarna geven we onze redenen aan waarom we van de traditionele benadering van het spelonderwijs afstapten om gebruikt maken van een algoritme vervolgen strachten we een omschrijving te geven van het algoritme dat groeide uit letterstadeen spellingmethode door kooreman opgesteld 3 tot slot staan we even stil bij de voordelen die deze manier van werken in houdt pedagogische en didactische uitgangspunten pedagogische stellingname het is voor ons ondenkbaar om kinderen juist te leren schrijven alser niet voldaan wordt aan een aantal basisvoorwaarden betreffende relatie tussen leerkrachten leerlingen motivatie en werksfeer in de klas methodische middelen alleen zijn ontoereikend het is daarom van essentieel belang dat er tussen de leerkrachten de kinderen een open relatie bestaat waarin beide partijen elkaar kunnen vinden dan kunnen kinderen zeggen en tonen wat ze voelen en willen en zullen ze ook bereid zijn te vertellen hoe ze denken en werken dit geeft aan de leerkracht de mogelijkheid het kind beter te begeleiden hij kan het kind aanmoedigen positief te vestigen en inhaken op handelingen en gedachtengangen van het kind hij is dan niet de verkoper van leerstof of technieken maar de begeleider van een kind dat op zoek is naar zijn eigen manier van

denken en handelen hij betoont dan ook interesse voor alle aspecten van het kind en niet alleen voor de handelingen die het stelt in de dictees 40 van de 13de jg extra nummer spelling motiveren van kinderen is ook geen vanzelfsprekendheid de meeste kinderen hebben een boeilellende achter de rug hoe dan ook hebben ze eraan dat juist kunnen schrijven toch een norm is die zwaar kan doorwegen in de beoordeling van hun kunnen kennen en zijn 4 motivatie kan je verhogen door wisselen de technieken aan te bieden maar ook en vooral door je houding tegenover de kinderen en hun prestaties door hen aan te moedigen het geloof in hun eigen kunnen te versterken hen zelfvertrouwen te geven hiermee hangt de werksfeer in de klas nauw samen je kan de leerling onder druk zetten pas op als je nog een fout maakt morgen komt het uur van de waarheid wie het nu nog niet kent die je kan de kinderen ook competitief tegenover elkaar plaatsen wie heeft de meeste punten visualiseren van resultaten aan de muur al die motivatie punten liggen buiten het kind daartegenover staat de leerkracht die helpt die toelaat dat er fouten worden gemaakt en dat ook zeer normaal vindt voor kinderen dan ontmoeten we de leerkracht die het spellingonderwijs als een zinvolle en plezierige activiteit weet aan te brengen los van alle tijds en programmadruck dan ontmoeten we ook een leerkracht die zelf gemotiveerd is om spelling te geven op die manier wordt ook de ingesteldheid van de kinderen positief verwehangen de resultaten van toetsen nooit aan de muur lezen ze ook nooit luidop voor we gebruiken de punten nooit om kinderen te vergelijken maar om de prestaties van dat ene kind met hem te kunnen bespreken om hem moed te geven als het al beter gaat of om hem aan te sporen nog beter te werken didactische aanpak bij de spellinglessen werken we met de hieronder schematisch weergegeven spellingeenheden uitbreiden k h e e indiv taakkaarten leerstof toets ur toets zh woordpakket formatief summatief remedieren e a foutenanalyse pl leergesprek indiv taakkaarten ri 0 ng gr 41 we overlopen even elk item woordpakket het wordt samengesteld volgens de spellingregels of thematische deze reeksen bevatten elk 20 woorden en vormen het basisprogramma dwz dat alle kinderen deze woorden moeten kunnen schrijven op het einde van de week 5 toets deze omvat een woord en zin dictee de zinnen worden samen gesteld met de woorden uit de betreffende reeks na de foutenanalyse worden de kinderen in groepen verdeeld uitbreiden de groep kinderen die zonder fouten schreef werkt individueel verder door gebruikt maken van taakkaarten de opdrachten betreffende oefeningen in verband met de leerstof van het vijfde leerjaar a a n h a l i n g s t e k e n s h o o f d l e t t e r s k o p p e l t e k e n r e m e d i e r e n d e g r o e p k i n d e r e n d i e z w a k i s v o o r s p e l l i n g v o l g t n i e t h e t u i t b r e i d i n g s p r o g r a m m a m a a r w e r k t v e r d e r a a n d e k e r n l e e r s t o f d a t g e b e u r t a a n d e h a n d v a n i n d i v i d u e l e s c h r i f t e l i j k e o e f e n i n g e n m a a r o o k d o o r t e w e r k e n o n d e r l e i d i n g v a n d e l e e r k r a c h t d i e d i c t e e r t e n d e a a n d a c h t v e s t i g t o p

de moeilijke punten 6 keuzeprogramma kinderen die een opgegeven of vrij gekozen taak afwerken kunnen zich bezighouden met een keuzeprogramma het betreft hier taken die zeer speels zijn en zich ook buiten het spellingdomein situeren bv kruiswoordraadsels rijm spelletjes letterspelletjes herhaling elke week is er naast het dicteren van de 20 woorden ook een zindictee dat woorden bevat van de voorbije weken bovendien wordt om de zes weken een herhalingsweek ingelast de kinderen oefenen die week de woorden aan de hand van opgaven een andere vorm van herhaling vindt plaats doordat sommige woorden twee maal in de lijst en voorkomen het betreft woorden die meer dan een spellingmoeilijkheid vertonen algemene werkwijze om niet alle stotgeheugenwerk te herleiden en om de kinderen een structuur te kunnen aanbieden maken we gebruik van een multisensorieel aanpak 7 een algoritme in de schrijfwijze van de open en gesloten lettergrepen en de verduubeling van de medeklinkers a multisensorieel aanpak niet alle kinderen leren op dezelfde manier zo zal het ene kind gemakkelijker leren als het over de leerstof kan praten met een vriend en zal een ander kind de stof beter beheersen als het alles heeft kunnen naschrijven vester 1976 onderscheidt een aantal er type en waarvan de voornaamste zijn 8 het visuele type leert het best door de woorden te lezen zien het auditieve type de beste in prenting gebeurt door te luisteren het verbale type moet de woorden uitspreken om ze het best te leren het gesprekstype kan best met iemand anders over de stof praten via leergesprekken klassikaal en individueel b e praten we met de kinderen hoe ze kunnen leren hoe ze betere resultaten kunnen behalen of hoe ze nog anders te werk kunnen gaan we proberen daar bij geen enkele manier te benadrukken of op te dringen in de individuele gesprekken trachten we met ieder kind apart te komen tot een persoonlijke manier van leren in een volgende klassikaal leergesprek kan dan elk kind zijn eigen manier van werken beter verwoorden zo horen de kinderen van elkaar dat ieder zo zijn eigen methoden heeft en dat ze helemaal geen uitzondering zijn omdat ze bv elk woord hardop moeten zeggen om het juist te kunnen spellen tijdens de oefenmomenten in de klas kunnen de kinderen samen overleggen hoe ze zullen oefenen we dringen er op aan dat ze er zoveel mogelijk manieren bij betrekken vooraf worden verschildend de werkwijzen voorgesteld om te vermijden dat de kinderen steeds op het zelfde terug vallen verhoging van de motivatie in de loop van het jaar worden er telkens nieuwe oefenvormen aan toegevoegd wat de belangstelling gaande houdt of terugopgang brengt 43 een algoritme waarom stapten we van de traditionele aanpak van het spelonderwijs af om gebruik te maken van een algoritme herhaaldelijk stelden we vast dat collegas een manier van werken voorstellen waar bij kinderen de juiste oplossing moeten kennen alvorens ze die oplossing kunnen gaan zoeken een k

ortvoorbeeld we schrijven kippen met 2 ps omdat kippen in het eerste deel een gesloten lettergreep heeft naar ons gevoel kan je maar van een gesloten lettergreep spreken op het moment dat je weet dat er 2 ps in voorkomen een lettergreep is een groep letters in een geschreven vorm dus visueel waarneembaar het kind krijgt de woorden die het moet opschrijven slechts a u d i t i e aangeboden en kan zich daarom niet baseren op de gesloten lettergreep omdat het die niet ziet een tweede reden die ons deed at stappen van de klassieke benaderingswijze is de zgn schrijfwijze volgens analogie de kinderen kennen en herkennen de kenmerken van het type woord onvoldoende om een voor hen onbekend woord aan een bestaande reeks te kunnen toevoegen een voorbeeld we schrijven pette met 2 ts naar analogie met het type woord mussen met dubbele s hier gaat men uit van criteria die het kind niet kan toepassen hoe werken wij voor eerste leraren we de kinderen dat de enige informatiebron bij het schrijven en het gesproken woord is ofwel horen ze een ander het woord uitspreken bv bij dicte ofwel horen ze het woord tegen zichzelf uitspreken bv bij het schrijven van teksten dat laatste kan men innerlijk spreken noemen daarna bieden we ze een algoritme aan dat na het doorlopen ervan de juiste schrijfwijze oplevert voor de spelling van open en gesloten lettergrepen en verdubbeling van de medeklinkers dit algoritme bevat een reeks technieken in vast verband met richtlijnen voor de te volgen weg met deze technieken maken de leerlingensystematisch kennis en deze worden op hun beurt sterkinge oefend hoe dit algoritme er heel concreet uitziet beschrijven we in wat volgde eerst geven we in het kort de letterstadmethode van kooreman weer en daarna stellen we onze werkwijze voor die daarop gebaseerd is hoe werkt de letterstadmethode de letterstadmethode 9 bestaat uit een leesen en een spellingmethode de leesmethode laten we hier buiten beschouwing de spellingmethode bestaat uit twee delen a het spellen van klankzuivere woorden b het spellen van nietklankzuivere maar wel volgens een regel te spellen woorden 10 44 a het spellen van klankzuivere woorden klankzuivere woorden zijn woorden die men schrijft zoals ze uitsgesproken worden of die men uitsprekt leest zoals ze geschreven zijn bv belsprekt men uit als bel het woord hak schrijft men hak 1 1 voor een klank staat steeds dezelfde lettergroep grafeem voor dezelfde lettergroep staat steeds dezelfde klank de term klankzuivere woorden wordt ruim opgevat d w z dat ook woorden met de klank lettergroepen ng nk uw a a i o o i o e i eeuw ieuw als klankzuivere worden beschouwd ook grensgevallen zoals fen vs en zen r na ee oo of eu worden klankzuiver genoemd het gaat hier om een lettergrepige woorden door kooreman hakwoorden genoemd het juiste schrijven ervan gebeurt door het verletteren van de klanken aan elke klank wordt een letter gekoppeld volgens de analyse en synth

es e p r o c e s h e t g e s p r o k e n w o o r d w o r d t d o o r a u d i t i e v e a n a l y s e o n t b o n d e n i n k l a n k e n d i e a a n e e n l e t t e r v i s u e e l t e k e n v e r b o n d e n w o r d e n w a a r n a e e n v i s u e l e s y n t h e s e p l a a t s v i n d t e n h e t g e s c h r e v e n w o o r d t o t s t a n d k o m t b v g e s p r o k e n w o o r d b e l a u d i t i e v e a n a l y s e d e k l a n k e n b e 1 v e r l e t t e r e n d e k l a n k e n k o m e n o v e r e e e m e t d e l e t t e r s b e l v i s u e l e s y n t h e s e b e l b h e t s p e l l e n v a n n i e t k l a n k z u i v e r e m a a r w e l v o l g e n s e e n r e g e l t e s p e l l e n w o o r d e n b i j n i e t k l a n k z u i v e r e w o o r d e n k a n e e n k l a n k o p v e r s c h i l l e n d e m a n i e r e n w o r d e n w e e r g e g e v e n b v d e l e t t e r s 0 0 0 e n e a u z o r o o k c a d e a u s t a a n v o o r e e n k l a n k o o v o o r a l e e r u i t e e n t e z e t t e n h o e d e z e w o o r d e n w o r d e n a a n g e p a k t e e n k o r t e v e r k l a r i n g v a n d e t e r m i n o l o g i e i n d e l e t t e r s t a d 4 5 w o o r d e n i n v m t e c h n i e k e n d i e d e k i n d e r e n m o e t e n b e h e e r s e n k l a n k v o e t e n w o o r d k a n i n k l a n k g r o e p e n v e r d e e l d w o r d e n z o n g r o e p n o e m t m e n k l a n k v o e t o f s y l l a b e j e z o u k u n n e n z e g g e n d a t h e t e e n a u d i t i e v e l e t t e r g r e e p i s b v w i p p e n w i p e n 2 k l a n k v o e t e n l a l a a 1 k l a n k v o e t e r z i j n g e w o n e e n s t o m m e k l a n k v o e t e n b v r e g e n e n r e e g e n e n g e w o o n s t o m s t o m o p d r a h t g a n a h o e d e v o l g e n d e w o o r d e n v e r d e e l d m o e t e n w o r d e n i n g e w o n e e n s t o m m e k l a n k v o e t e n 1 v e r d e l e n 6 b e m o e d i g e n 2 b e m o e d e r e n 7 r e d e t w i s t e n 3 g e l u c k i g 8 o p v r o l i j k e n 4 v e r n e d e r e n 9 z e g e v i e r e n 5 b e d e l a a r 1 0 h o t t e n t o t t e n k l a n k t e e n i s d e l a a t s t e k l a n k v a n e e n k l a n k v o e t b v b o e r e n b o e r e n v a n d e e e r s t e k l a n k v o e t i s o e d e k l a n k t e e n d e k l a n k t e e n v a n d e t w e e d e k l a n k v o e t i s s t o m w o o r d e n i n v m h e t c a t e g o r i e r e n v a n k l a n k e n l a n g e k l a n k e n h e b b e n t w e e d e z e l f d e t e k e n a a e e o o u u k o r t e k l a n k e n h e b b e n m a a r e e n t e k e n a e i o u t w e e t e k e n k l a n k e n h e b b e n t w e e v e r s c h i l l e n d e t e k e n i j e i a u o u u i o e e u n g c h n k d e n k d i e z m e n o p e e n b a n k e n n i e m a n d m a g e r t u s s e n h e t i s e e n t w e e t e k e n k l a n k d r i e t e k e n k l a n k e n a a i o o i o e i v i e r t e k e n k l a n k e n e e u w i e u w m e d e k l i n k e r s h e b b e n e e n t e k e n m a a r z i j n g e e n k o r t e k l a n k b d t k 1 m p 1 7 i n t o t a a l 4 6 w o o r d e n i n v m h a n d e l i n g e n d i e m o e t e n w o r d e n g e s t e l d h o o r m a n n e t j e h i j v e r t e g e n w o o r d i g t d e h o o f r e g e l v a n d e s p e l l i n g h e t w o o r d d e k l a n k o p s c h r i j v e n z o a l s j e h e t h e m h o o r t b v v o o r s c h r i j f j e a l s v o o r l e t t e r d i e f h i j i s d e b a a s a l s d e k l a n k t e e n e e n l a n g e k l a n k i s h i j s t e e l t d a n e e n t e k e n v a n d i e k l a n k b v b u u r e n h i j s t e e l t e e n t e k e n v a n d e k l a n k t e e n u u e n w e s c h r i j v e n b u r e n d u b b e l z e t t e r t r e e d t o p a l s e e n k o r t e k l a n k i n d e k l a n k t e e n v o o r k o m t h i j z e g t n a e e n k o r t e k l a n k i n d e k l a n k t e e n t i s r a a r m a a r w a a r z e t i k d u b b e l e m e d e k l i n k e r s n a a s t e l k a a r b v k i p e n s c h r i j v e n w e a l s k i p p e n s t o m m e l i n g h i j i s d e b a a s v a n d e k l a n k v o e t e n m e t d e o n b e k l e m t o o n d e u k l a n k b v g e l o o f d e s t o m m e l i n g i s d e b a a s i n d e e e r s t e k l a n k v o e t b r e e k m a n n e t j e h i j k a n d e w o o r d e n i n k l a n k v o e t e n v e r d e l e n h i j s l a a t t o e n a e e n t w e e t e k e n k l a n k k o e l e n a e e n d r i e o f v i e r t e k e n k l a n k r o e i e n t u s s e n t w e e m e d e k l i n k e r s k a s t e n k e r e n w e n u t e r u g n a a r h e t s p e l l e n v a n n i e t k l a n k z u i v e r e w o o r d e n h i e r v o o r g e b r u i k t k o o r e m a n e e n a l g o r i t m e e e n o p l o s s i n g s s c h e m a d a t t o t d e j u i s t e s c h r i j f w i j z e l e i d t 4 7 a l d e k l a n k e n w o n e n i n d e s t r a t e n v a n e e n s t a d d e l a n g e k l a n k s t r a a t d e k o r t k l a n k s t r a a t d e m e d e k l i n k e r s t r a a t 4 t i d e t w e e t e k e n s t r a a t d e d r i e t e k e n s t r a a t e n d e v i e r t e k e n s t r a a t i n e l k e s t

raat woont een baas die bepaalt hoe het woord moet geschreven worden om echter in de straten te geraken moet je over het klankvoetplein en het klankteemlein op beide pleinen moeten de kinderen een handeling uitvoeren en het woord in klankvoeten verdelen en de klankteem bepalen jje eie uie eue stap 1 klankvoetplein breekmannetje stsp ng nk uw aai ooi oei auw ouw eeuw ieuw stap 2 klankteemlein stap 3 de straat stap 4 de baas cc we i lijk e i g e een volledig overzicht van de plattegrond van letterstad de kinderen doorlopen het grondplan van de stad om het woord juist te kunnen schrijven ze moeten hierbij volgende handelingen kunnen uitvoeren stap 1 het woord in klankvoeten kunnen verdelen breekmannetje slaattoe stap 2 de klankteem kunnen bepalen stap 3 de straat kunnen aanduiden waar de klank van elke klankteem woont stap 4 de baas van die straat kunnen vinden en stap 5 de baas zijn werk laten doen letterweg medeklinkererbij schrijven zoals je het hoort een voorbeeld vader 1 vader figiejfc 2 3 lange klankstraat en medeklinkerstraat 3 letterdiefesfi en hoormannetje 5 vader ww 48 welke voordelen heeft het werken met zonnoplossingsschema algoritme op de eerste plaats stellen we een aantal spellingmoeilijkheden minder saai voor motivatie door de spellingselementen te visualiseren zijn ze ook aanwijsbaar zo kan de leerkracht heel concreet tonen waar het kind een fout maakt het kind kan ook heel concreet zien welke stappen het moet zetten om tot de juiste oplossing te komen op die manier wordt de kinderen een structuur aangereikt het schema geeft de mogelijkheid om te reflecteren over de denkactiviteit door deze manier van werken is het zeer goed mogelijk te remedieren andere methoden geven we inzicht op de aard van de fout met een oplossingschema is de fout aanwijsbaar bv het kind kan geen onderscheid maken tussen lange en korte klanken we gaan met deze methode uit van wat het kind hoort ook in nederlijkspreken hoort hierbij niet van wat het kind zou moeten weten na een auditieve training kunnen we erop aan dat het kind voldoende gewaagd is om het algoritme binnen te stappen als een oplossingschema bovendien ondersteund is door motorische en visuele elementen zoals in de letterstad methode kan dat de bruikbaarheid alleen maar verhogen bv de stad kan op de speelplaats getekend worden en de kinderen kunnen ze doorlopen bij het verdelen in klankvoeten springen ze de verschillende delen de voordelen van de letterstad methode spelen levendig dm vrij mpjes liedjes gebaren motorische visuele en auditieve benadering zeer systematisch gestructureerd vertrekt vanaf de basis diagnose en remediering zijn voorzien in aparte boekjes stop wees niet zo snel als zoef de haas denk eerst aan de klankteem en de baas hoe werken wij in de vijfde klas we gebruiken de letterstad methode niet integraal en dat om verschillende redenen de methode is erg ingewikkeld en vraagt heel wat werk van de leer

kracht om vertrouwd te geraken met de terminologie en de manier van werken er wordt geen spelingsgelaten voor persoonlijke inbreng van de leerkracht of de kinderen men moet voorstellen van de kinderen naast zich neerleggen omdat ze niet passen in de terminologie of schikking van de methode als in lagere klassen de methode niet is voorbereid of als ze niet wordt voortgezet in hogere klassen dan weegt de bruikbaarheid niet op tegen de geïnvesteerde tijd we kunnen er wel inkomen dat de volledige methode toegepast wordt als alle leerjaren op deze manier werken men moet er dan wel rekening mee houden dat de methode erg dwingend wordt zo zal de multisensoriele aanpak bv sterker bepaald worden door de methode en niet door de mogelijkheden van ieder kind afzonderlijk wij beperken ons tot het gebruik van het oplossings schema algoritme voor de spelling van de meer lettergrepige woorden hierbij hanteren we wel de leerprincipes van galperin door kooreman verwerkt in zijn l0 benadering toegepast op lezen en spellen 12 hoe gaan we te werk de bron in een gesprek met de kinderen over hoe ze schrijven en welke informatiebronnen ze kennen en hanteren om een bepaald woord juist te kunnen schrijven vertellen we hen dat heel veel woorden juist kunnen geschreven worden door erscherp naar te luisteren we vertellen hen ook aan de hand van onderstaande relatie voorstelling dat heel veel woorden anders geschreven worden dan we ze horen ma wd a t e r t u s s e n h e t h o r e n e n h e t s c h r i j v e n i e t s g e b e u r t w a a r d o o r h e t g e h o r d e w o o r d v e r a n d e r t i n e e n g e s c h r e v e n w o o r d a c h t e r e e n v o l g e n s d o e n d e k i n d e r e n v o l g e n d e h a n d e l i n g e n l u i s t e r e n o m v o r m e n s c h r i j v e n d i t o m v o r m e n z a l l a t e r o n s o p l o s s i n g s s c h e m a w o r d e n h e t o p s p l i t s e n i n s y l l a b e s v o o r d e m e e s t e k i n d e r e n i s h e t v o r m e n v a n d e k l a n k g r o e p e n g e e n p r o b l e e m a l l e e n d e w o o r d e n m e t e e n d u b b e l e m e d e k l i n k e r m e t g e s l o t e n l e t t e r g r e e p g e v e n b i j a a n v a n g p r o b l e m e n o m d a t d e k i n d e r e n i n v o r i g e l e e r j a r e n h e t g e s c h r e v e n w o o r d l e e r d e n s p l i t s e n i n l e t t e r g r e p e n n a e n k e l e o e f e n i n g e n i s d i t e u v e l v e r h o l p e n w e o e f e n e n a c h t e r e e n v o l g e n s v o l g e n d e w o o r d t y p e n a p a r t i n 2 v e r s c h i l l e n d e m e d e k l i n k e r s l a m p e n o p e n l e t t e r g r e e p v a d e r 2 d e z e l f d e m e d e k l i n k e r s j a s s e n o m d a n l a t e r d e v e r s c h i l l e n d e t y p e n d o o r e l k a a r t e o e f e n e n c a t e g o r i s e r e n v a n d e k l a n k e n w e v e r t e l l e n d e k i n d e r e n d a t a l l e k l a n k e n i n e e n s t a d w o n e n w e t e k e n e n d a n d e s t a d s m u r e n e n d u i d e n d e s t r a t e n a a n d o o r r a a d s e l z o e k e n v e r g e l i j k i n g s s p e l l e t j e s w o r d e n d e h u i z e n i n d e s t r a t e n b e w o o n d d o o r d e v e r s c h i l l e n d e k l a n k e n i n e e n v i j f d e l e e r j a a r k r i j g e n d e l e t t e r s d a n m e t e e n e e n p l a a t s 13 w e b e s t e d e n o n t z e t t e n d v e e l t i j d a a n h e t o p s t e l l e n v a n h e t s t a d s p l a n z o d a t d e k i n d e r e n d u i d e l i j k w e t e n w a a r e l k e l e t t e r t h u i s h o o r t e n o p d a t z e d e s t a d a l s i e t s v a n h e n z e l f z o u d e n b e s c h o u w e n i n e e n l a t e r s t a d i u m b e p r a t e n w e m e t h e n d e n a a m v a n d e b a z e n z o k a n h e t b e g r i p d u b b e l z e t t e r u i t l e t t e r s t a d t a l v a n a n d e r e n a m e n k r i j g e n d u b b e l d e k k e r s i n t e r k l a a s v o o r k l a s s i k a a l g e b r u i k s p r e k e n w e d a n v e l e e n n a a m a f o o k b i j

het gebruik ervan doorheen de basisschool is dat noodzakelijk bij individueel gebruik kan men meer persoonlijk werken bv in de aanpassingsklas 51 de stad moet niet in een keer helemaal op het bord staan romes ook niet op een dag gebouwd de basen we introduceren de basen een voor een we beginnen met de letter die omdat die een erg doorzichtige handeling laat uitvoeren de kinderen ondervinden er geen problemen mee als tweede leren we de dubbelzetter zijn werk doen hier ondervinden de kinderen in het begin wel moeilijkheden we oefenen de dubbelzetter apart in tot ze de handeling goed uitvoeren daarna bieden we gemengde oefeningen aan met letter die fen dubbelzetter samen aan het werk het hoormannetje geeft geen problemen omdat de kinderen gewoon zijn die woorden juist te schrijven de oefening is dan ook kort aan de stommeling besteden we in het vijfde jaar haast geen aandacht omdat de schrijfwijze van de stomme klanken geen moeilijkheden veroorzaakt uitzonderingen omdat een aantal uitzonderingsregels tot de leerstof van de vijfde klas behoren voegen we aan het schema nog een gevaarste kentoe de moeilijkheden worden apart ingeoefend en dan bijgevuld op het schema lange klank een letterteken aa ee oo uu e 7 oo voor ee op ch einde het korte klank verdubbeling 1 u voor uw d offe a e i o u f v medeklinker zoals je het hoort meertekenklank de essentie na verloop van tijd kunnen alle visualiseringsmiddelen wegvallen en blijft althans in het vijfde leerjaar alleen nog de essentie over en daar gaat het ten slotte om slotwoord we beschikken wel niet over harde bewijzen maar toch is o i h e t i n s c h a k e l e n van een algoritme een goede zaak door de inoefentijd die nodig is om het algoritme te beheersen kan men beter doorstoten naar het lange termijn geheugen bovendien is deze werkwijze zeer efficiënt voor spelling zwakke kinderen met minder moeite behalen ze zeer goede resultaten bij deze spellingproblemen door het algo 52 ritme te gebruiken krijgen de kinderen meer zelfvertrouwen het komt ons voor dat het algoritme ook bruikbaar is op andere onderwijsniveaus beroepsonderwijs buitengewoon onderwijsaanpassingsklassen en zelfs in het lager secundair het is ook bruikbaar als je met niveaugroepen werkt je kan de zwakkere kinderen verder helpen door ze dit algoritme aan te bieden en graag sluiten we ons aan bij wim verlaeck die schrijft 14 op dit taalaktiverende vlak zullen we moeten zoeken naar de meest efficiënte manier om in de kortst mogelijke tijd het grootst mogelijk aantal individuen tot een zo hoog mogelijke beheersingsgraad te brengen zo komt er tijd vrij om aan de andere taalbeschouwende taalaspecten te werken dan zullen onze kinderen ook werken aan spreken luisteren en lezen luc z a j a c m u n c h e n l a a n 32 2400 m o l n o t e n 1 we verwijzen naar b peeters en j pepermans in vonk lie j n r 5 en vonk 12e j g n r 1 en naar w van peer in moer 1982 5 2 we bedoelen hier a van der geest en w swuste spellingwijze r p r a x i s d e l 14 3 wie nader wil kennismaken met de letterstad methode en met de didactische aanpak van kooreman lees

t best het boek de l40 benadering toegepast op lezen en spellen of de handleidingen bij de delen over spelling en motivering 4 we verwijzen naar van peer in moer 82 5 p 4 over spelling en motivering hij gebruikt termen als positieve feedback sociale sancties coöperatieve sfeer 5 we verwijzen naar praxis 14 waar op basis van frequentielijsten reeksen van 20 woorden aangeboden worden 6 zie hiervoor praxis 15 over spellen met moeilijk lerende kinderen 7 vooral in de lagere klassen zou een aparte oefenperiode moeten voorzien worden voor auditieve training de verschillende auditieve aspecten zouden aan bod moeten komen analyse synthese discriminatie 8 in het boek van vester is een test opgenomen om het grondpatroon van de kinderen te kunnen bepalen 53 9 al de illustraties en opdrachten in deze paragraaf werden overgenomen uit kooreman de l40 benadering toegepast op lezen en spellen 10 sommige auteurs verworpen het regelsysteem voor de lagere school anderen zijn ervoor standervan voor de discussie verwijzen we naar kooreman 1976 p 185 189 11 als het in de voorbeelden om letters gaat gebruiken we hoofdletters als we de klanken bedoelen gebruiken we kleine letters betekent dat het woord in syllabes klankgroepen is gesplitst betekent dat het woord in lettergrepen is gesplitst 12 l40 staat voor leerdoel leerinhoud en leerfasen leerplan onderwijsplan voor verdere informatie verwijzen we naar kooreman 1976 ook borghouts van erp 1981 past galperins principes toe maar dan op rekenen 13 in een lager leerjaar kan anders gewerkt worden om de kinderen er actief bij de betrekken kan je ze de verschillende handelingen laten uitvoeren en elk kind verpersonaliseert dan een handeling een kind dat een woord moet schrijven kan dan voorbij zijn vrienden lopen en er telkens de betreffende handeling laten uitvoeren 14 we verwijzen naar olvib papers 82 12 waarheen met het moedertaalonderwijs bibliografie kooreman h j de l40 benadering toegepast op lezen en spellen wolters noordhoff groningen 1976 peeters ben pepermans spelling onderwijs 1 en 2 in vonk 1981 5 en vonk 1982 1 van der geest a en w swuste spellingwijzer praxis-deel 14 malmberg den bosch 1978 van der geest a a spellen met spelling zwakke kinderen praxis 15 malmberg den bosch van peer w het anker leert nooit zwemmen ook al ligt het steeds in het water in moer 1982 5 verlaeckt w waarheen met het moedertaalonderwijs in olvib papers 82 12 vester f hoe wijdenken leren en vergeten bosch en keuning baarn 1976 54